

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori de Ortega Sanclementini, E' Societate
Iesv. Qvondam in Provincia Toletana Theologiæ
Scholasticæ publici Professoris ... Tractatvs Dvo, De
Trinitate, Nec non, Incarnatione**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, 1664**

Qvæst. V. De relatione æqualitatis Personarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94251](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94251)

personales in essentia tanquam in radice virtualiter, & eminenter contineri: cum autem essentia eadem singulis atque omnibus adsit trium personarum perfectionem quævis exæquet. Contra: quia contentia hæc solum est virtualis non formalis absolute, & simpliciter: ergo formaliter, & absolute, ac simpliciter loquendo plus est perfectionis personalis in tribus personis, quam in vnaque contra Patres. Confirmatur: quia quævis essentia simul cum passionibus, quas virtualiter continet, maiorem absolute entitatem, ac bonitatem saltem extensivè constituunt, quam sit essentia nuda: ergo licet ratione essentia, quam continet quævis persona cõtineat virtualiter perfectiones trium, a se absolute adiuncta duabus aliis personis, ac simul cum illis, extensivè saltem maiorem perfectionem constituet. Eandem solutionem aliis verbis alij adhibent. Nempè esse in quavis persona perfectiones trium secundum absolute essentiam, licet non secundum relativum. Sed quid inde: si in relativo, ac personali cuiusque personæ peculiarem perfectionem, diuersamque ab alia personæ alius recognoscis? Nec valet, si addas: etiam secundum absolute personalitates aliarum personarum perfectiones esse in quavis, licet non secundum relativum: Paternitatis, filiationis v.g. in personalitate Spiritus Sancti: quia, si in relativo perfectionem personalem admittis perstat argumentum. Secundo: vt in Spiritu S. v.g. sit realiter formalis perfectio absoluta personalitatis Patris, debet esse in illo personalitas absoluta Patris realiter formaliter, quod salua fide fieri nequit, nisi recurras ad contentiam virtualem vnus personalitatis, siue personæ in alia ratione essentia, quam impugnatam dese- rebas.

4 Tertia solutio nostri Ruiz d. 30. sect. 3. & 6. quam obtulit excepti vnus Alarcon d. 3. de Trinit. cap. 5. à n. 3. ait: ratione circuminfectionis, in quavis personalitate duas alias personalitates, atque earum perfectiones esse: sicque illam omnium simul, personalem etiam, perfectionem æquare. Id quod multi Patrum testimoniis confirmat Ruiz, ex quibus iam nos præcipua recitauimus. Sed certè bene Patres ex circuminfectione probant vnus personæ ad omnes simul æqualitatem, quatenus circuminfectio vnitas, & identitas trium personarum in natura est, quæ tota Trinitatis perfectio est, quin alia personalis adsit. Sin autem alia admittatur pro singulis personis æqualitas vnus seorsim personæ in perfectione cum omnibus nullatenus probatur. Etenim circuminfectio est mutua infectio trium personarum: ergo continet tres omnes personas coniunctim inuicem sibi insidentes: ergo persona, vt circuminfectiuè habens in se alias est vna persona simul cum aliis sumpta. Ergo, licet, vt sic omnium perfectionem æquet, nihil aliud erit quàm tres personas simul æquare perfectionem trium personarum simul. Ecce nimis claram, & crassam veritatem. Atqui patres docent quamuis personam seorsim, & singulam æquare trium simul perfectionem, vt ab eis neque personaliter excedatur in perfectione: idque hac quæstione examinatur: an verum, & qua demum ratione sit? ergo, nec quæstioni tua hac doctrina respondes, nec Patrum conclusionem defendis. Pende insuper Patrum testimonia omnia, sed præcipuè illud August. aientis vnus personam non esse tertiam Trinitatis partem, nec duas maiorem, atque illud Bernardi: *Næque enim summum bonum quod sunt inter se particulariter diuidunt, id est per particulas singulas singulorum: quoniam nec participialiter possident, id est, per partem quisque suam: conuincitur autem per partes possideri perfectionem à personis, si vnaquæque nisi accessu aliarum per circuminfectionem Trinitatis totius perfectionem non exæquet: atque, vt contendit argumentum ex tribus imperfectis Trinitas perfecta constabitur contra Damasc. recitatum cert. 1. n. 7. Illud etiam August. quod Spiritus S. non augeas personas, à quibus procedit adhaerendo. circuminfectiuè nimirum: solutioni contradicit.*

5 Denique cum circuminfectio sit solum localis

R. P. Christoph. de Ortega, de Deo vno & Trino.

in existentia mutua Personarum per immensum vbi in sententia nostri Ruiz à nobis impugnata: quomodo per localem mutuam coniunctionem vna persona erit totum, quod tres simul? imò neque in vera opinione de circuminfectione verificari ea Patrum propositio potest. Solum enim est identitas earum personarum in natura, ratione cuius inuicem sibi inexistunt personæ: quare eas solum relinquit idem in natura, non autem facit personas, earumvè personalitates idem esse inter se id enim esset Personas confundere, ac Trinitatem abolere. Tum sic: circuminfectio non facit vnus personam, seu personalitatem realiter esse tres personas, seu personalitates: ergo, nec facit perfectionem personalem vnus, adhuc realiter esse tres perfectiones personales. Est evidens. Cum perfectio peculiaris personalis, quæ ab his admittitur, ad æquatè identificetur cum sua personalitate, atque ad conuertentiam dicatur cum illa Infero inde: ergo posita, cum in infectione perfectio personalis cuiusque personæ non est in genere perfectionis totum, quod tres perfectiones simul, nimirum contra dogma Patrum. Mitto aliorum solutionem, qui ideo æquat vnus personam omnibus simul, quia illa sola potest terminare supposititaliter creatas omnes naturas possibiles, æque, ac tres. Sed hanc diuinam ad æquatè supposita re poterit sicut tres: Secundo à singulas, & omnes creatas ter, sicut suppositari possunt à tribus. Denique specialia plura, ita in vna inueniuntur, vt aliis desint.

QVÆSTIO V.

De relatione aequalitatis Personarum.

Des est non magni momenti, purèque scholastica: continetque difficultatem communem cum similitudinis relatione. Idcirco personarum similitudo statuenda primùm est, vt de vtriusque relationis essentia coniunctim agatur.

CERTAMEN I.

Catholica Personarum similitudo, atque de vtriusque relatione sententia.

1 **H**æreticorum Arrianorum plures similitudinem inter personas posuerunt; quidam verò negarunt: & quidem perfidè ex eodem errore vtrique. Nam Semiariani similes Patri Filium, & Spiritum S. aiebant, vt non eiusdem naturæ cum Patre illos faterentur; sed solum naturæ alterius, atque substantiæ, quæ adumbratione excellenti Patris naturæ assimilatur, eamque referat, quantum fieri potest apprimè. Huius erroris meminit Naz. orat. 29. de fide longè ab init. *Sublato homovision (id est vnus substantiæ vocabulo) similitudinem genitoris posuerunt: cum aliud sit similitudo, aliud veritas. Nam, & homo ad imaginem, & similitudinem Dei factus est, vocèque affini omvson, ad incautos Catholicos decipiendos errorem ita explicabant, vt tegerent, Huius vocis architectus Patribus reclamantibus fuit Macedonius, vel Marathonius apud Ruiz d. citanda. Errorem, & vocem, Amplexi sunt Basil. & Georgius Semiariani, quorum error confutatur à Patribus omnibus, qui personarum confubstantialitatem propugnant: & in specie à Nazianz. ibi Basil. epist. 82. circa fin. Anastas. Synait. 1. de rectis fidei dogmatibus med. Epiphani. hæresi 73. circa fin. contra Basil. & Georg.*

2 Hi verò, atque Semiariani alij tandem, eam etiam, similitudinem negarunt: asserentes personarum

F f similitud

similitudinem in sola voluntatum vnione, & concordia admittendam esse teste Hilar. de Synod. ad Can. 6. & 7. Orientalium, Cyrill. i. Theſau. cap. 9. toto lib. 2. & 3. à cap. 1. ad 4. lib. 4. cap. 1. & 2. lib. 6. cap. 2. lib. 10. cap. 1. lib. 12. cap. 13. lib. 13. cap. 1. & 3. sic etiam errarunt Arriani plures, qui æqualitatem, & similitudinem omnem personarum nulla vñcum larua recti iſtegabant in quibus præcipui numerantur Eunom. ab Ambros. 1. de ſile ad Gratian. cap. 4. in it. & à Baſil. sæpè libris contra ipſum præcipuè lib. 1. verſ. fin. & Aëtius apud Theodor. 4. hæreticar. fabular. col. 4. Arguunt apud Baſil. præſamè. *Nec æqualis, nec ſimilis Filius: quoniam nec quantus eſt, & abſque qualitate eſt.* quibus ſi id ſolùm contendere quod argumentum probat non eſſet multum cum ipſis decertandum. Sed conſubſtantialitatem eis inimicam non tangit: quare ad hæreticorum intentum nugæ non argumentum eſt. Rectè enim occurrit ibi Baſil. *Quibuscumque forma, vel figura adiacet, ſiſ identitate qualitatis in eſſe formarum ſimilitudo; que verò ſine forma, & ſine figura natura eſt, reliquum eſt, ut ſimilitudinem in ſubſtantia ipſa (nimirùm ad modum qualitatis ſignificatæ, ut nominibus attributibus) & æqualitatem, non in meſura magnitudinis, ſed identitate virtutis, perfectionis poſſideat.* Concors aiebat Auguſt. *In his, que non mole magna ſunt, hoc eſt maius eſſe, quod eſt melius eſſe.*

3. Catholica verò ſententia ſimilitudinem inter diuinas perſonas admittit ob naturæ, & communium attributorum identitatem. Filij cum Patre tam certa eſt eſt ſimilitudo, quam certo filius ille, hic verò Pater ſunt. Athanaſ. q. 9. de natura Dei: *Filius dicitur, quaſi ſimilis, qualis enim Pater talis Filius.* Beda ad Ioan. 14. *Qui videt me, videt & Patrem meum ait: ſimilem eſſe ſimilem Patri, & talem qualis Pater.* Hilar. 3. de Trinit. *Eandem in vtroque ſimilitudinem & Deitatis plenitudinem conſitemur.* Athanaſ. iterùm orat. contra Arrian. longè à med. Filij, qua verbum, & imago, ſimilitudinem cum Patre docuit, formamque, non naturam, Deitatem, ratione cuius ipſi in eſt ſimilitudo, nominauit: quia ſimilitudo abſolutè dicta non à natura vel eſſentia qua tali, ſed concepta ſaltem ut forma conuenit rebus, ut doctè S. Tho. 1. p. q. 42. art. 1. At verò Spiritus S. ad Filium ſimilitudo traditur ab Athanaſ. Baſil. Cyrill. Epiphan. Damasceno, à quibus Spiritus S. forma, & imago Filij nuncupatur, ut vidimus d. de propriis, & appropriatis Perſonarum; & de omnibus ad inuicem illis ſymboli Athanaſij verbis. *Qualis Pater, talis Filius, talis Spiritus Sanctus.* Quorum verò qualitas vna, ſimilia eſt: textus eſt Ariſt. 5. met. cap. 15. t. 20. in diuinis autem, licèt phyſica qualitas locum in re non habeat, metaphyſica verò, & in modo ſignificat. *Id locum habet, ut nuper dicebamus.* Claudat rem hanc Hilar. 3. de Trinit. longè à med. *Qui dixit (ait) faciamus hominem ad imaginem, & ſimilitudinem noſtram: inuicem eſſe ſui ſimiles in eo quod, ſimilitudinem noſtram diſcat, oſtendit.*

4. Cauendus tamen error eorum, qui apud Hilar. 2. de Synod. verſ. med. ad can. 8. Oriental. ſimilitudinem, in perſonalibus etiam, inter perſonas ponebant, ut Trinitatem deponerent, atque abolerent, perſonaſque conſunderent in vnã; qui error non ſolùm Trinitatem abolet, ſed & ſimilitudinem, quæ eiſdem ad ſe ipſum eſſe non poteſt. Eſt ergo perſonarum ſimilitudo mutua in communibus, & eſſentialibus ſolummodo admittenda: in perſonalibus verò catholicè neganda: eis enim tantummodo perſonæ diuerſæ ſunt, primò: quare, & eis in aliquo iſſorum conuenientia, & vnitas realis omninò repugnat, ac proinde ſimilitudo: quin potiùs in perſonalibus diſſimilitudo inter perſonas admittenda catholica eſt: ſecus verò inæqualitas: quia in eis etiam æquales perſonæ ſunt, ut vidimus à Catholicis omnibus admitti; licèt ægrè ab Scholaſticis aliis defendatur, ut q. 4. cert. 3. oftendebamus: in noſtris autem principiis facilis, vel nullo potiùs negotio defenditur; relegatis à perſonalitatibus formaliter ſumptis prædicatis entitatis, bonitatis, & perfectionis, ab eſſentiæ bonitate, & perfectione formaliter diuerſis quo circa ſi de æqualitate, vel inæqualitate perſonarum, quoad perſonalia formaliter, non autè realiter ſumpta, quæſtio quarta procederet in rei ve-

ritate, principiſque noſtris de ſubiecto non ſupponente foret: reſpondendùmque eſſet: inter eas, neque æqualitatem neque inæqualitatem reperiri: non ſecus, ac ſi de duobus Angelis quaereretur: an quantitate molis æquales inter ſe, an inæquales ſint;

5. Poſitis ergo Catholicis perſonarum æqualitate, ac ſimilitudine, de earum relationum eſſentia ſcholaſticè diſputandum eſt. Aureol. in 1. d. 3. 1. art. 3. propoſit. 3. negat relationes adhuc rationis eſſe, ſed ſolam realem vnitàtem, & identitatem earum, in natura, & communibus. Secunda verò ſententia docet eſſe relationes reales in ea perſonarum vnitate fundatas, ac ſuperadditas; identiſſimè verò cum relationibus originis Perſonarum, ita Scot. quodlib. 6. art. 2. & in 1. d. 3. 1. q. 1. S. Bonauent. ibi, & q. 2. OKam. q. vnica ſub init. Gabr. ibidem art. 3. quibus tacitè ſubſcribit Carthuſ. d. 19. q. 1. Tertia demum ſententia eorum eſt, qui licèt relationes alias reales ſuperadditas in diuinis, atque in creatis etiam, admittant, has tamè æqualitatis, & ſimilitudinis in diuinis formaliter ſumptas puræ rationis eſſe defendunt, ex his ſunt Magiſt. in 1. d. 31. c. hoc idem, Alex. 1. p. q. 47. m. 1. ad 2. & 3. Albert. ibidem ad 1. Clarius S. Thom. 1. p. q. 42. art. 1. ad 4. (vbi Caietan. Canar. Molin. d. 2. reliquique interpretes) & in 1. d. 31. q. 1. art. 1. Capreol. concl. 3. Aegid. & Argent. art. 2. & 3. Ricard. art. q. 2. Durandus ibi, & d. 28. q. 3. ad 2. Marſil. 1. q. 33. art. 2. concl. 2. & notat. 8. Henric. 1. p. art. 35. q. 8. corp. verſ. med. & 2. p. art. 55. q. 6. corp. art. 62. q. 4. quodlibet. 5. q. 2. longè à med. Valent. 1. p. q. 16. pñct. 1. Vaſq. d. 166. cap. 2. Soar. 4. de Trinit. cap. 15. n. 8. Ruiz d. 103. ſect. 4. Luis de Torres d. 29. Mærat. d. 56. Gaſp. Hurtado d. 9. diſ. 1. Harum opinionum fundamenta, quatenus noſtræ aduerſentur ſententiæ, dabo cum ſolrà.

6. Illud hic obiter notariſ contra Ruiz: in eis, & reliquorum ſententia qui in ſingulis perſonalitatibus, atque perſonis peculiarem bonitatem, & perfectionem admittunt, ægrè negari realem relationem ſimilitudinis, & æqualitatis quoad perſonalia inter perſonas diuinas. Quod enim ait Ruiz eſſe partialem, & ſecundum quid bonitatem, & perfectionem eſſentialem, æqualitatem verò, & ſimilitudinem non eſſe vnus ad alterum ſecundum ſui partem, ſed ſecundum ſe totum, leuis eſt ſolutio; quia partis compoſiti vnus ad partem compoſiti alterius datur abſolutè æqualitas, vel inæqualitas, ſimilitudoque, vel diſſimilitudo: v. g. manus meæ ad manum Petri. De animabus item noſtris diſputatur abſolutè an in perfectione æquales ſint: an inæquales? quibusdam abſolutè aſſerentibus æquales eſſe, quibusdam verò inæquales eſſe propugnantibus: quin vllus quaſtionem reiecerit eo, quod de partialibus entibus, & bonitatibus ſit ſed quid plura? inter totum & partem realis inæqualitas abſolutè inuenitur, ut in vulgari & naturali illo principio continetur expreſſè: *Omne totum eſt maius ſua parte.*

CERTAMEN II.

Noſtra ſententia variis concluſionibus datur.

1. **E**X dictis Cert. 1. n. 4. conſtat inter perſonas relationem æqualitatis, vel inæqualitatis quoad perſonalia præciſè nullatenus eſſe, eſſe verò diſſimilitudinem quoad perſonalia: quare de æqualitatis, & ſimilitudinis relationibus perſonarum, quoad eſſentialia, quid ſit ſtatuedam ſolùm eſt. Dico primò. Relationes æqualitatis, & ſimilitudinis perſonarum reales ac poſitiuæ ſunt, ita Doctores ſecundæ ſententiæ contra reliquos citatos. Probatuſ facilè: quia independenter à conſideratione, ſignificatiue omnibus rationis verè, & realiter inuenitur in diuinis perſonis tantam eſſe in quauis perfectionem, quanta ſit in alia quauis, vel in omnibus: atqui hoc ipſum eſt reperiri in eis relationibus æqualitatis, & ſimilitudinis: ergo independenter à conſidera-

consideratione, & significationis rationis inuenitur re ipsa in diuinis personis æqualitatis, & similitudinis, relatio. Negabis minorem: quia ad similitudinis, & æqualitatis relationes requiritur, ut habeatur tanta quantitas, & qualitas in utroque extremo commensuratiuè, ad quod diuersa debet esse utriusque extremi quantitas, seu qualitas, non verò tanta solum identicè, ut est quantitas perfectionis, & qualitas essentia, seu attributi ad modum qualitatis significata; idem enim se ipso mensurabile non est.

2 Hanc doctrinam multis suadere contendit Ruiz, quæ Certamine 3. diluimus. Illud virgencius, quod ex S. Thom. producit. Nempe: relatione reali similitudinis, & æqualitatis prius, & primariò referri quantitatem, vel qualitatem, quam eorum subiecta. Quod fieri nequit nisi, & diuersa qualitas, vel quantitas in extremis sit, atque alteri commensurabilis. Sed contra: quia Arist. 5. Met. cap. 15. circa med. textu 20. ait: *similia, nempe sunt, quorum qualitas vna, æqualia autem quorum quantitas vna: ergo vnitas qualitatis, & quantitatis est conditio necessaria, imò verò ratio formalis essentialis similitudinis: ergo realitas huius conditionis (quæ solum inuenitur in diuinis, in quibus tantum vna, & eadem realiter quantitas, & qualitas explicata est) nequit obesse realitati relationis, & similitudinis: ac proinde neque requiri quantitatis, aut qualitatis diuersitas in extremis. Inde enervis manet ratio quæ S. Thomæ tribuitur. Dicitur enim ab Aristot. qualitatem similitudinis, & debere esse vnã, non similem alteram alteri: quare neque relatione similitudinis relata alteri alteram.*

3 Impugnatur in super: quia qualitas ad qualitatem, & quantitas ad quantitatem conuenientiam essentiali, & identitatem metaphysicè vnitatis habet, non autem similitudinis. Non secus, ac homo cum homine secundum essentialia, non similis, sed idem vnivoce, ac vnũ metaphysicè est. Impugnatur secundo: quia, in creatis saltem relationes Paternitatis, & filiationis non petunt actionem, & passionem siue physicam, siue grammaticalem realiter diuersas, pro extremorum diuersitate, sed realiter inueniuntur posita identitate, & vnitate reali necessaria actionis, & passionis grammaticalis, & probabilissima, actionis, & passionis physica: ergo posita etiam identitate tanta quantitatis, & qualitatis in extremis, reales æqualitatis, & similitudinis relationes reperientur. Patet consequentia: quia non minus sunt rationes fundandi, seu essentialis conditiones relationes Paternitatis, & filiationis, siue producentis, & producti, actio, & passio, quam qualitas, seu quantitas tanta æqualitatis, & similitudinis.

4 Dico secundo. Relationes æqualitatis, & similitudinis in diuinis, si sumantur, ut quid ab extremis, & ratione fundandi diuersum, atque fundamento inhærens rationis entia sunt. Est Doctorum tertæ sententiæ conclusio; non autem erit eorum ratio hæcenus impugnata. Sed quia vniuersim relationes omnes reales, siue creatas, siue increatas realiter à fundamento, & termino diuersas, superadditaque non admitto, ut in Logica, atque hic d. 7. q. 3. fusiùs ostendi, satisque innuit Aristot. proximè præmittens immediatè: *Eadem sunt quorum substantia vna similia &c.* ubi eodem modo de relatione identitatis, ac de aliis duabus loquitur. Relatio autem identitatis in substantia, siue essentia in rebus creatis, de quibus Arist. rationis est: si, ut aliquid distinctum ab extremis cogitur. Secundo: vnitas qualitatis, & quantitatis extremorum similitudinis, vel æqualum requisita rationis est: quare, si strictè vnitas requiratur, non nisi rationis erit. Vnde relatio, quæ illam supponit, erit etiam rationis: Sed, licet vnitas requiratur; quare, nec excludatur vnitas stricta, non tamen formalis stricta requiritur; sed fundamentalis, quæ in creatis etiam realis est, sufficit. licet autem personæ inuicem, eodémque gradu æquales sint; similes verò non æquo gradu sunt omnes. Nam Filius, & Pater maiorem in se, quam cum Spiritu S. similitudinem habent ratione fecunditatis ad intra, ut supra docuimus.

R. P. Christoph. de Ortega, de Deo vno & Trino.

CERTAMEN III.

Obiectionibus solutis sententia illustratur, ac de affinitibus relationibus statuitur.

1 **O**biectiones omnes è duobus principiis ortum trahunt. Altero falso de distinctione relationis realis a fundamento, & termino: altero verò non certo, licet probabiliori de identitate non solum reali, sed & formali relationis originis actiue cum personalitate producentis, passiuæ cum procedentis personalitate. Inde enim arguit Ruiz lect. 4. n. 12. Plures aliæ relationes reales, quam originis, atque ab his formaliter distinctæ sunt in diuinis: ergo, & sunt formaliter plures personalitates. Friget consequentia: tum quia, nec relationes quidem originis sunt personalitates formaliter, ne dum relationes istæ similitudinis, & æqualitatis. Ipse enim Ruiz lect. 5. versu. *Ad confirmationem primam*, in hoc distinguit has relationes à relationibus originis, quod personas non constituent in esse personali, ac proprio cuiusuis: pluresque aliæ formalitates in propriis personarum numerantur, quæ formaliter personalitates non sunt. Instat lect. 4. n. 13. si hæc relationes reales sint, plures multò quatuor relationibus realibus admittendas in diuinis esse contra Patres, & Theologos. Verum ex dictis constat à Patribus pluribus has etiam relationes admitti quas nullus ex Patribus alicubi negauit. Constat etiam admitti ab Scholasticis datis pro sententia secunda.

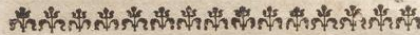
2 **O**biectio tertio. Relationes diuinæ, quæ diuinæ, infinitæ esse debent formaliter in genere relationis adhuc per denegationem termini extrinseci: ergo Paternitas debet Patrem ad Filium referre omnimodo, quo ad illum referibilis est: & similiter filiatio Filium ad Patrem refert; & Spiritus S. refert spiratio passiuæ ad vtrumque, & actiuæ vtrumque ad Spiritum S. omnimodo, quo possunt referri: ergo non est in illis alia relatio realis possibilis. Distinguo primam antecedentis partem: debent esse infinitæ per negationem termini extrinseci in genere relationis generico, & vniuersalissimo, nego antecedens: in genere infimo, in quo sunt, concedo antecedens. Sic attributum scientiæ infinitum est in genere qualitatis metaphysicæ, seu attributi, non generalissimo, & vniuersalissimo, sed in adæquato, & totali, ac infimo, in quo est; alioquin non daret locum volitionis attributi: aut alteri cuius attributo ex admissis à Patribus, & Theologis. Inde distinguo consequens primum: in genere infimo paternitatis concedo: in vniuersalissimo relationis nego, & sic de aliis.

3 Hæc doctrina in aduersantium opinione ad hominem euincitur. Ipsi enim aiunt Patrem, & Filium absolute paternitate, & filiatione constitui: ac in super relatione spiratoris ad Spiritum Sanctum referri: ergo relatio diuina, quæ diuina, non est infinita per negationem termini extrinseci in genere vniuersalissimo relationis: ut impediatur omnem aliam relationem, quæ eadem persona referatur ulterius: cum relationes ipsæ sint ulterius alia relatione referibiles. Dices relationem spiratoris referre Patrem, & filium, ad alium terminum, nempe Spiritum S. ad quem illos non referant paternitas, & filiatio. Bene: ergo diuersitas termini satis est ad multiplicandas relationes in diuinis: ergo, primò, absolute non remouet relatio diuina omnem aliam relationem, quia in se omnem modum referendi iure infinitatis diuinæ debeat continere. Secundo: ergo, & diuersitas fundamenti sufficit ad relationes multiplicandas: cum non minus essentialiter requiratur fundamentum, quam terminus: at similitudinis, & æqualitatis fundamentum sunt identitas, & vnitas attributorum, & bonitatis, seu perfectionis: quæ diuersa à processionibus sūt, in quibus fundantur relationes originis: ergo inducent in diuinis relationes reales diuersas formaliter ab illis.

Ff 2 4 Obiectio

4 Obiicies quartò, & contra conclusionem secundam: ergo nullum est prædicamentum relationis distinctum à prædicamentis rerum, quæ sunt fundamentum, & terminus relationis cuiusque. Nego consequentiam, vt in logica negabam. Satis enim est, si in prædicatione, vt quid diuersum à reliquis aliorum prædicamentorum concipiatur, vt diuersum prædicamentum constituat. Etenim prædicamenta pro diuersitate modi prædicandi generica diuiduntur. Sed in istas: Ergo poterit aliud prædicamentum pro denominationum extrinsecarum prædicatione constitui. v.g. dexteri. Nego consequentiam: quia denominationes extrinsecæ plures ad habere vel formaliter, vel reductiuè expectant, quia affines saltem modo prædicandi illius prædicamenti sunt: vel ad prædicamentum qualitatis, ad quod formæ extrinsecæ denominantes expectant, quæ alia intrinsecè denominant, atque in allato exemplo dexteri, ad vbi dicitur enim localem positionem dexterioritatis, & denominati. Neque tandem vlla inuenietur denominatio extrinseca, quæ in modo significandi ac prædicandi toto genere à prædicatione aliorum prædicamentorum differat, sicut differat relatio.

5 Denique relationum aliarum consortij, concordia, & societatis diuinarum Personarum meminere Petres. Nyssen. de Trinit. ad Eustachium ante, & post med. de different. essent. & hyposthaf. init. ac vers. & circa med. ac med. Basil. 15. de fide med. lib. vnicò de Spiritu S. cap. 18. circa med. cap. 16. fin. cap. 19. longè ab init. Cyril. Alex. 3. Dialogor. de Trinit. vers. med. & vers. finem, quas relationes ratione identitatis personarum in natura recognoscunt hi Patres: possunt autem, & ratione identitatis in affectu, & voluntate æque commodè recognosci. De earum verò realitate eodem modo philosophandum est, ac de relationibus similitudinis, & æqualitatis. Neque aliter philosophandum erit de relatione identitatis personarum in natura, siue circumfessione, & distinctione personarum ab inuicem.

QVÆSTIO VI.

An Personæ producentes reali prioritate procedentibus præcedant?

REALIS prioritas vnus respectu alterius potest esse loco, duratione, natura origine. Et quidem præcedentiam, siue prioritatem localem, vel durationis inter Personas diuinas Hæretici solum assignant, qui Filio, & Spiritui S. consubstantialitatem Patris negant. De naturæ verò prioritate stricta, quæ rigidæ causalitatis est, quæstio iam apud Catholicos esse nequit: cum inter Personas diuinas nomen causæ, & causalitatis locum habere non possit, vt diximus d. 2. q. 3. Solum igitur inquirimus de reali originis prioritate, quæ naturæ, & causalitatis prioritatem imitatur.

CERTAMEN I.

Doctorem sententia.

1 **S**Tho. 1. p. q. 36. art. 1. ad 4. q. 42. art. 3. in 1. d. 9. q. 2. art. 1. ad 12. q. 1. art. 1. & à 2. ad 1. in 3. d. 15. q. 4. art. 12. ad 2. De potent. q. 10. art. 1. ad 10. art. 1. corp. & contra error. Græcor. cap. 2. sub init. & cap. 3. constanter realem prioritatem originis, & naturæ in diuinis negat personis; licet realem originis ordinem inter eas admittat. Sequuntur Capreol. in 1. d. 29. q. vnic. art. 1. conclus. 4. Caiet. & Dominici reliqui ad q. 42. art. 3. vbi & noster

Molina. Valent. q. 17. pun. 4. Becan. cap. 8. diff. 3. ex antiquis Albert. 1. p. q. 41. m. 2. art. 1. ad 5. art. 3. fin. Alex. q. 46. m. 2. fin. S. Bonau. in 1. d. 20. art. 2. q. 1. & 2. Ricardus q. 3. & 4. Dur. d. 9. q. 2. d. 12. q. 1. n. 15. d. 20. q. 2. ad 1. Carthusian. d. 12. q. 2. d. 20. q. 2. Henric. 2. p. art. 52. q. 3. corp. Horum sententia sustineri eo sensu posset, vt prioritatem originis, seu naturæ rigide acceptæ negaret. Cum autem realem ordinem originis, seu naturæ inter personas diuinas admittat, & eum sensum excludit, & pugnantia inuoluit. Ordo quippè est habitudo plurium ad vnum primum in eo genere, in quo est: atqui per vos in personis est ordo realis ad vnum primum secundum originem: ergo, & secundum originem est habitudo realis ad vnum primum: ergo, & est realis prioritas, quæ simul negatur secundum originem.

2 Nec refert quod ait Dur. in d. 20. q. 2. circa fin. quod prioritas dicat excessum, posterioritas defectum. Tum, quia, si id obest prioritati, & ordini etiam, qui sine prioritate, & posterioritate esse non potest, obesse debet, contra ipsum. Tum, quia falsum est assumptum, vt contra Eunomium obseruat Basilius recitandus Cert. 2. n. 2. Sed certè nimia Patrum litteralis obseruantia Doctores hos in eam repugnantiam egit. Cum enim ordinem realem originis in diuinis personis admitti à Patribus recitandis cert. 2. viderent: atque, in super ab eisdem prioritatem mordicus omnem, & posterioritatem in personis negari, eo etiam sensu negari putabant, quo asseri ordinem videbant. Verum, cum prioritatem & posterioritatem negabant, de prioritate, & posterioritate durationis contra hæreticos loquebantur: tanto verò in eiusmodi errore odio, & conatu, vt omnem prioritatem, & posterioritatem realem inter personas diuinas videantur execrari; si sonus solum vocum, non autem mens, & occasio eas proferendi attendatur.

3 Ne tamen deinceps Patrum littera contra eorum mentem alios decipiat, vt ipsis contradicatio imponatur, atque ab aliis ipsorum autoritate incurratur; Patres, qui præfatæ hæresis odio tanto stomacho contra prioritatem, & posterioritatem realem loquuntur breuiter recenseo. Patres Concilij Nicæni lib. 2. post med. Athanas. in symbol. & q. 13. de natura Dei de comuni essentia Patris, & filij, & Spiritus S. circa med. 5. de Patre, & sequenti, Naz. orat. 37. de Spiritu Sancto 5. de Theolog. circa med. Basil. lib. de Spiritu S. ante med. Alexand. Alex. apud Epiphani. hæref. 69. pag. 2. Isidor. Pelus. lib. 2. epist. 149. Ambros. 4. de fide ad Gratian. cap. 6. lib. 5. cap. 4. & 3. de Spiritu S. cap. 18. circa med. & 7. exhaner. cap. 7. med. & post med. pendens id ad Roman. 11. Quis prior deus illi. August. 3. contra Maximin. cap. 14. Chrysof. tom. 3. serm. de consubstantiali. Trinit. tom. 5. orat. 2. de Trinit. & serpente post med. ad id 1. Corinth. 12. Divisiones gratiarum sunt idem autem Spiritus. orat. 9. de illo Abraham: Pone manum tuam. longè ab init. hom. 1. in Ioann. med. Theodoret. epitome diuinor. decretor. lib. 5. cap. 3. de Spiritu S. prope med.

4 Secunda sententia realem originis prioritatem, & posterioritatem in Personis diuinis admittit. Ita videtur meliora sapiens docuisse Henricus 2. p. art. 54. corp. post med. licet naturæ prioritatem, largè nimirum, eam appellet. Scotus in super in 1. d. 12. q. 2. d. 28. q. 1. § Ad quæstionem quodlibet. 4. art. 1. § Contra ista arguitur. Okam in 1. d. 9. q. 3. vbi Gabr. & Maior q. vnic. Marfil. in 1. d. 1. pag. 85. col. 2. Gregor. d. 9. q. 1. art. 2. concl. 2. ac Clemens Caiet. supra vbi Canar. Valq. d. 167. cap. 2. Soar. 4. de Trinit. cap. 15. Luis Torres d. 29. dub. 3. Marat. d. 56. Zunniga d. 17. dub. 4. Ruiz d. 105. sect. 4. & 5. Gaspar Hurtad. d. 9. dist. 2. § Scotus verò, atque omnes communiter Recentiores, quibus, & nos subscribimus non inuiti.